

УДК 37.07:005.6]:37.014.5

DOI: 10.31673/2415-8089.2026.023814

Анпілогова Тетяна Володимирівна,
старший викладач, Національний університет
«Київський авіаційний інститут»

Бондар-Фурса Ольга Степанівна,
старший викладач, Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій

Бондаренко Юлія Сергіївна,
старший викладач, Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ І МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

У статті розглядаються особливості освітнього менеджменту та механізми забезпечення якості освіти в умовах стандартизації. Проаналізовано сучасні підходи до управління освітніми процесами, роль державних стандартів у підвищенні якості освіти та ефективності діяльності закладів освіти. Визначено основні принципи контролю й оцінювання якості освітніх послуг, а також значення інноваційних управлінських технологій у розвитку освітньої системи. Обґрунтовано необхідність удосконалення механізмів забезпечення якості освіти відповідно до сучасних суспільних вимог і міжнародних стандартів.

Ключові слова: освітній менеджмент, якість освіти, стандартизація освіти, механізми забезпечення якості, управління освітою, акредитація, моніторинг, освітні стандарти.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується активними процесами реформування, інтеграцією до європейського освітнього простору та впровадженням нових стандартів якості освіти. В умовах глобалізації, цифровізації та соціально-економічних трансформацій особливої актуальності набуває проблема ефективного освітнього менеджменту як основи забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти. Освітній менеджмент розглядається як система управлінської діяльності, спрямована на досягнення високої якості освітнього процесу шляхом упровадження сучасних механізмів управління, моніторингу, оцінювання та стратегічного планування [1].

Актуальність теми. Стандартизація освіти виступає важливим інструментом забезпечення єдності освітнього простору, визначення критеріїв якості та формування компетентностей здобувачів освіти [8]. У цьому контексті механізм забезпечення якості освіти охоплює внутрішні та зовнішні процедури контролю, акредитацію, моніторинг освітньої діяльності, оцінювання результатів навчання та вдосконалення управлінських процесів. Особливу роль у забезпеченні якості освіти відіграє стратегічний менеджмент, який сприяє адаптації освітніх установ до сучасних викликів і забезпечує їхній сталий розвиток [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні засади модернізації систем управління, стратегічного планування, оцінювання якості та впровадження інноваційних технологій в освітній простір перебувають у центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Концептуальні підходи до визначення сутності самого поняття «механізм управління» стосовно закладів середньої освіти ґрунтовно досліджено у працях В. А. Анісімова.

Особливості стратегічного менеджменту та його безпосередню роль у забезпеченні належної якості освітнього процесу на рівні профільних коледжів відображено у публікаціях С. Гордійчука. Питанням розробки та впровадження педагогічного моделювання з метою якісної професійної підготовки майбутніх менеджерів з якості освіти присвячено наукові здобутки Г. Михайлишин та О. Кондур.

Оцінку індикаторів якості освіти та їхнє інтегрування у загальну систему менеджменту

підприємств та установ досліджував М. Слатвінський. Важливе значення для подолання кризових явищ мають праці О. Топузова та С. Алексєєвої, які сфокусували увагу на сучасних викликах та практичних можливостях забезпечення якості загальної середньої освіти. Порівняльний аналіз чинних моделей систем управління якістю у вищій школі виконано у дослідженнях О. Черненко, а специфіку безпосередньо інституційних аспектів такого управління в закладах вищої освіти детально охарактеризовано у роботі І. Дибач.

Міжнародний досвід та інноваційні вектори розвитку освітнього менеджменту представлені сучасними зарубіжними дослідженнями. Зокрема, комплексну рамку освітньої політики в галузі інтеграції штучного інтелекту в університетське викладання та навчання розроблено у працях С. К. Чана.

Водночас, попри наявність значної кількості праць, присвячених окремим аспектам стандартизації, цифровізації та державного регулювання, поєднання технологій сучасного освітнього менеджменту із процедурами акредитації та моніторингу в єдину цілісну систему в умовах євроінтеграції України потребує подальшого комплексного дослідження.

Метою статті є дослідження сутності освітнього менеджменту та механізмів забезпечення якості освіти в умовах стандартизації, а також визначення основних проблем і перспектив розвитку системи управління якістю освіти в Україні.

Методологія дослідження. В дослідженні застосовано методи статистичного аналізу ключових трендів, економічного узагальнення, сценарного моделювання та порівняння показників ефективності.

Виклад основного матеріалу. Освітній менеджмент є важливою складовою сучасної системи управління освітою. Його сутність полягає у забезпеченні ефективного функціонування закладів освіти через організацію, планування, контроль та координацію освітнього процесу [1].

У сучасній науковій літературі освітній менеджмент трактується як система управлінської діяльності, спрямована на створення умов для якісного навчання, розвитку педагогічного персоналу та реалізації освітніх стандартів [5].

Освітній менеджмент є комплексною системою управління, що інтегрує елементи стратегічного планування, педагогічного лідерства та менеджменту якості освіти. Він виступає важливим інструментом забезпечення ефективного функціонування закладів освіти, їхнього сталого розвитку та адаптації до сучасних викликів освітнього середовища. У сучасних умовах освітній менеджмент набуває особливої значущості, оскільки спрямований не лише на організацію навчального процесу, а й на підвищення його результативності, інноваційності та відповідності суспільним потребам. Його ключовою метою є створення умов для якісної освіти, професійного розвитку педагогічних працівників і формування ефективної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Функціональна структура освітнього менеджменту охоплює низку взаємопов'язаних напрямів діяльності. Насамперед, це стратегічне планування, яке передбачає визначення довгострокових цілей розвитку закладу освіти, формування його місії, бачення та основних пріоритетів. Важливим є також організація освітнього процесу, що включає координацію діяльності адміністрації, педагогів і здобувачів освіти, забезпечення належних умов для навчання та впровадження сучасних педагогічних технологій. Значну роль відіграє моніторинг і контроль якості освіти, спрямовані на систематичне відстеження навчальних досягнень, аналіз результатів освітньої діяльності та відповідність встановленим стандартам [6].

Окреме місце посідає управління кадровими ресурсами, що охоплює добір, розстановку, професійний розвиток та підтримку педагогічного персоналу, адже саме від рівня кваліфікації педагогів значною мірою залежить якість освіти. Не менш важливою функцією є мотивація учасників освітнього процесу, яка спрямована на створення сприятливого психологічного клімату, стимулювання професійного зростання та активної участі в освітній діяльності. Завершальним елементом виступає оцінювання результативності діяльності закладу освіти, що дозволяє визначити ефективність управлінських рішень, рівень досягнення поставлених цілей та окреслити напрями подальшого вдосконалення [7].

Сучасний освітній менеджмент орієнтований на компетентнісний підхід, автономію закладів освіти та інтеграцію міжнародних стандартів управління якістю. Важливого значення набувають принципи гнучкості, адаптивності, інноваційності та відкритості системи управління освітою [2].

Якість освіти є однією з ключових категорій сучасної педагогіки та освітньої політики, оскільки вона визначає рівень розвитку освітньої системи, її відповідність потребам суспільства та здатність формувати конкурентоспроможну особистість. У сучасних умовах глобалізації та швидкого розвитку технологій поняття якості освіти набуває особливої актуальності, адже освіта стає не лише засобом передавання знань, а й інструментом формування компетентностей, необхідних для успішної професійної та соціальної реалізації. У науковій літературі якість освіти визначається як відповідність результатів освітньої діяльності встановленим державним стандартам, суспільним запитам і очікуванням здобувачів освіти. Водночас це поняття охоплює не лише кінцеві результати, але й сам процес організації освітнього середовища, методи викладання та умови, у яких відбувається навчання [4].

Слід зазначити, що якість освіти має багаторівневий і комплексний характер, оскільки формується під впливом різних внутрішніх і зовнішніх чинників. До внутрішніх чинників належать організація освітнього процесу, професійний рівень педагогічних працівників, використання сучасних педагогічних технологій та ефективність управління закладом освіти. Зовнішні чинники включають соціально-економічні умови, державну освітню політику, рівень фінансування та запити ринку праці. Саме їх взаємодія визначає загальний рівень якості освіти та її відповідність сучасним вимогам суспільства.

У міжнародній освітній практиці якість освіти розглядається як багатовимірне поняття, що охоплює цілу систему взаємопов'язаних критеріїв. Одним із найважливіших є якість освітніх програм, яка передбачає актуальність і науковість навчального змісту, його відповідність сучасним освітнім стандартам і потребам економіки. Значну роль відіграє рівень професійної компетентності педагогів, що включає не лише теоретичну підготовку, а й практичні навички, здатність до інноваційної діяльності та використання сучасних методик навчання.

Окремим критерієм виступає ефективність управління закладом освіти, яка визначає здатність адміністрації організовувати освітній процес, приймати обґрунтовані рішення та забезпечувати розвиток закладу. Важливим елементом також є матеріально-технічне забезпечення, що створює необхідні умови для впровадження інноваційних технологій, використання цифрових ресурсів та забезпечення комфортного освітнього середовища. Не менш значущими є результати навчання, які відображають рівень засвоєння знань і сформованості практичних умінь здобувачів освіти.

Завершальним і найбільш інтегрованим показником якості освіти є рівень сформованості компетентностей, який визначає здатність особи застосовувати знання на практиці, критично мислити, працювати в команді та адаптуватися до змінних умов сучасного світу. Таким чином, якість освіти є складною багатокомпонентною системою, що потребує постійного моніторингу, аналізу та вдосконалення з метою підвищення ефективності освітнього процесу та його відповідності сучасним викликам [10].

Якість освіти має багатокомпонентний характер і включає внутрішні та зовнішні аспекти. Внутрішня якість освіти пов'язана з організацією освітнього процесу в закладі освіти, тоді як зовнішня визначається результатами незалежного оцінювання, акредитації та державного контролю [6].

Сучасні підходи до забезпечення якості освіти ґрунтуються на концепції безперервного вдосконалення, яка передбачає постійний моніторинг освітньої діяльності, аналіз результатів та впровадження коригувальних заходів [4].

Стандартизація освіти є важливим інструментом державної освітньої політики, спрямованим на забезпечення єдиних вимог до змісту освіти, результатів навчання та професійної підготовки здобувачів освіти. Її основне призначення полягає у створенні єдиного освітнього простору, що гарантує якість, порівнюваність та прозорість освітніх результатів незалежно від типу закладу освіти чи регіону. Завдяки стандартизації забезпечується

узгодженість між різними рівнями освіти, а також відповідність освітнього процесу сучасним соціальним, економічним і професійним вимогам. Вона виступає своєрідним механізмом регулювання, який визначає базові орієнтири для розроблення навчальних програм, організації освітнього процесу та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти [8].

Освітні стандарти виконують ключову роль у забезпеченні якості освіти, оскільки вони визначають обов'язкові результати навчання, яких має досягти здобувач освіти на певному рівні. До основних складових освітніх стандартів належать перелік компетентностей, які окреслюють знання, уміння, навички та ціннісні орієнтації, необхідні для успішної діяльності в суспільстві. Важливим елементом є також результати навчання, що конкретизують, що саме повинен знати, розуміти та вміти здобувач освіти після завершення певного етапу навчання.

Крім того, освітні стандарти визначають вимоги до освітніх програм, які повинні бути змістовно структурованими, актуальними та відповідати сучасним науковим досягненням і потребам ринку праці. Значну увагу приділено критеріям оцінювання, які забезпечують об'єктивність та прозорість вимірювання навчальних досягнень, а також дозволяють порівнювати результати навчання в різних закладах освіти. Окремим компонентом виступають умови реалізації освітнього процесу, що включають матеріально-технічне забезпечення, кадрові ресурси, методичну підтримку та організаційні засади навчання [9].

Таким чином, стандартизація освіти є комплексною системою вимог і орієнтирів, яка забезпечує стабільність освітньої системи, її керованість та постійне вдосконалення. Вона сприяє підвищенню якості освіти, формуванню єдиних підходів до навчання та оцінювання, а також інтеграції національної освітньої системи у міжнародний освітній простір.

В Україні стандартизація освіти здійснюється відповідно до чинного законодавства, зокрема Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», які визначають базові принципи функціонування освітньої системи, її структуру, а також вимоги до змісту та результатів навчання. Важливим аспектом сучасного етапу розвитку освітньої сфери є інтеграція України до Європейського простору вищої освіти, що передбачає гармонізацію національних стандартів із міжнародними підходами та забезпечення порівнюваності освітніх кваліфікацій. У цьому контексті особливого значення набувають стандарти та рекомендації ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area), які формують основу для систем внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти. Вони визначають ключові підходи до організації освітнього процесу, оцінювання його результатів та забезпечення постійного вдосконалення якості вищої освіти [6].

Впровадження принципів стандартизації в освітню систему України має низку важливих наслідків і переваг, що сприяють її модернізації та підвищенню ефективності. Насамперед, стандартизація забезпечує підвищення прозорості освітньої діяльності, оскільки чітко визначені вимоги до результатів навчання та критерії оцінювання дозволяють зробити освітній процес більш відкритим і зрозумілим для всіх учасників. Важливим результатом є також розвиток академічної мобільності, що дає змогу здобувачам освіти навчатися в різних закладах як в Україні, так і за кордоном, завдяки уніфікованим підходам до визнання результатів.

Окремо слід відзначити уніфікацію критеріїв оцінювання, яка забезпечує об'єктивність і порівнюваність навчальних досягнень здобувачів освіти незалежно від місця навчання. Крім того, стандартизація сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників на національному та міжнародному ринку праці, оскільки їхня кваліфікація відповідає загальновизнаним європейським вимогам. У довгостроковій перспективі це також забезпечує інтеграцію української освіти у світовий освітній простір, підвищуючи її престиж та відкриваючи нові можливості для міжнародного співробітництва у сфері освіти та науки [8].

Механізм забезпечення якості освіти являє собою складну та багаторівневу систему взаємопов'язаних організаційних, нормативних, управлінських і методичних заходів, спрямованих на постійне вдосконалення освітньої діяльності та досягнення високого рівня результатів навчання. Його функціонування ґрунтується на поєднанні державного регулювання, внутрішнього управління закладами освіти та незалежного зовнішнього оцінювання, що в сукупності забезпечує об'єктивність і системність у визначенні якості

освітнього процесу. Основною метою такого механізму є не лише контроль відповідності освітніх послуг встановленим стандартам, а й створення умов для їхнього безперервного розвитку та вдосконалення [3].

До основних механізмів забезпечення якості освіти належать різні інструменти та процедури, які взаємодіють між собою і формують цілісну систему контролю та розвитку освітньої сфери. Серед них ключове місце посідає внутрішня система забезпечення якості освіти, яка функціонує безпосередньо в межах закладу освіти та охоплює всі аспекти його діяльності. Важливу роль відіграє зовнішнє оцінювання та акредитація, що здійснюються незалежними органами з метою визначення відповідності освітніх програм державним і міжнародним вимогам. Не менш значущими є моніторинг освітньої діяльності, інституційний аудит та сертифікація педагогічних працівників, які спрямовані на підвищення професійного рівня викладачів і забезпечення ефективності освітнього процесу.

Окремим елементом системи виступає забезпечення академічної доброчесності, що є фундаментальною умовою якісної освіти, адже формує довіру до результатів навчання та наукової діяльності. Також важливу роль відіграють інформаційні системи управління освітою, які забезпечують збір, обробку та аналіз даних, необхідних для прийняття управлінських рішень і підвищення ефективності освітнього процесу [6].

Внутрішня система забезпечення якості освіти є базовим елементом загального механізму і включає низку ключових компонентів, що визначають ефективність функціонування закладу освіти. До них належить стратегія розвитку закладу освіти, яка окреслює довгострокові цілі, пріоритети та напрями діяльності. Важливим складником є система оцінювання здобувачів освіти, що забезпечує об'єктивність і прозорість вимірювання навчальних досягнень. Значну роль відіграє підвищення кваліфікації педагогічних працівників, яке сприяє оновленню професійних знань, впровадженню інноваційних методик та підвищенню якості викладання.

Окреме місце посідає забезпечення академічної доброчесності, що формує культуру чесності, відповідальності та поваги до інтелектуальної праці. Завершальним елементом є моніторинг освітнього процесу, який дозволяє систематично відстежувати його ефективність, виявляти проблемні аспекти та своєчасно вносити корективи для підвищення якості освіти [5].

Зовнішнє забезпечення якості освіти є важливим складником загальної системи гарантування якості освітніх послуг і здійснюється через діяльність державних органів управління освітою, незалежних агентств, а також спеціалізованих процедур оцінювання та акредитації освітніх програм. Його основне завдання полягає у забезпеченні об'єктивної, неупередженої оцінки якості освітньої діяльності закладів освіти, відповідності їхніх програм державним стандартам та міжнародним вимогам. Завдяки зовнішньому контролю формується система суспільної довіри до освіти, підвищується прозорість освітніх процесів, а також забезпечується порівнюваність результатів діяльності різних закладів освіти. Крім того, зовнішнє забезпечення якості стимулює заклади освіти до постійного вдосконалення та впровадження інноваційних підходів у навчанні [9].

У структурі забезпечення якості освіти важливе місце посідає стратегічний менеджмент, який виступає одним із ключових інструментів управління розвитком закладу освіти. Його значення полягає у формуванні довгострокової стратегії діяльності, спрямованої на підвищення ефективності освітнього процесу, конкурентоспроможності закладу та його здатності адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Стратегічний менеджмент дозволяє не лише визначити напрям розвитку, але й забезпечити узгодженість між усіма рівнями управління та діяльності закладу освіти [3].

Стратегічне управління як складова освітнього менеджменту охоплює низку взаємопов'язаних етапів і процедур, що забезпечують системний підхід до розвитку закладу освіти. Насамперед воно передбачає визначення місії закладу освіти, які відображають його основне призначення, цінності та стратегічні орієнтири розвитку. Важливим етапом є аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища, що дозволяє виявити сильні та слабкі сторони закладу, а також можливості й загрози, які впливають на його діяльність.

На основі отриманих результатів здійснюється формування стратегічних цілей, які

визначають конкретні напрями розвитку закладу освіти на певний період. Окреме значення має оцінювання ризиків, що дає змогу передбачити можливі труднощі та розробити ефективні шляхи їх подолання. Завершальним етапом стратегічного управління є моніторинг результатів діяльності, який забезпечує контроль за реалізацією стратегічних цілей, оцінювання ефективності управлінських рішень і своєчасне коригування обраної стратегії розвитку [7].

Сучасний стратегічний менеджмент у сфері освіти базується на низці ключових принципів, які визначають його ефективність та спрямованість на довгостроковий розвиток закладів освіти. Серед них особливе місце займають принципи системності, інноваційності, адаптивності, орієнтації на результат, а також партнерства та співпраці. Принцип системності передбачає розгляд закладу освіти як цілісної структури, у якій усі елементи взаємопов'язані та впливають один на одного. Інноваційність забезпечує впровадження сучасних підходів до навчання, управління та організації освітнього процесу. Адаптивність дозволяє закладам освіти швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, зокрема соціальні, економічні та технологічні трансформації. Орієнтація на результат передбачає чітке визначення цілей та оцінювання ефективності управлінських рішень, тоді як принцип партнерства та співпраці акцентує увагу на взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, включно з педагогами, здобувачами освіти, батьками та громадськістю [11].

В умовах стрімкої цифровізації освіти стратегічний менеджмент набуває нових змістових характеристик, оскільки повинен враховувати інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери освітньої діяльності. Це включає впровадження цифрових освітніх платформ, систем управління навчальним процесом, електронних журналів, а також розвиток дистанційного та змішаного навчання. Використання цифрових технологій дозволяє підвищити ефективність управління, забезпечити доступність освітніх ресурсів та розширити можливості індивідуалізації навчання. Водночас цифровізація вимагає від закладів освіти підвищення рівня цифрової грамотності педагогів і здобувачів освіти, а також відповідного технічного забезпечення [12].

Попри активні процеси реформування освітньої системи в Україні, у сфері забезпечення якості освіти залишається низка актуальних проблем, які потребують комплексного вирішення. Однією з ключових проблем є недостатній рівень фінансування закладів освіти, що обмежує можливості оновлення матеріально-технічної бази та впровадження інноваційних технологій. Також спостерігається нерівний доступ до якісної освіти, що особливо проявляється між міськими та сільськими закладами. Значною проблемою є недостатній рівень розвитку цифрової інфраструктури, який ускладнює ефективне впровадження сучасних освітніх технологій.

Окремо слід відзначити кадрові проблеми, пов'язані з дефіцитом кваліфікованих педагогічних працівників та недостатнім рівнем їх мотивації. Додатково викликає занепокоєння формалізація процедур оцінювання, коли контроль якості освіти носить переважно формальний характер і не завжди відображає реальний рівень знань здобувачів освіти. Важливою проблемою також залишається низький рівень академічної доброчесності, що негативно впливає на якість освітніх результатів і довіру до системи освіти загалом. Окремим фактором, який суттєво ускладнив функціонування освітньої сфери, є вплив воєнного стану, що призвів до порушення стабільності освітнього процесу, зміни форматів навчання та додаткових викликів для всіх учасників освітнього середовища [10].

Особливим викликом для сучасної освітньої системи є забезпечення якості дистанційного та змішаного навчання, яке набуло особливої актуальності в умовах цифрової трансформації освіти та зовнішніх соціальних викликів. Перехід до таких форматів навчання вимагає не лише технічного забезпечення, а й переосмислення підходів до організації освітнього процесу, методик викладання та системи оцінювання навчальних досягнень. У цьому контексті потребують удосконалення механізми моніторингу якості освітніх послуг, які повинні враховувати специфіку дистанційної взаємодії між викладачем і здобувачем освіти, а також забезпечувати об'єктивність і прозорість оцінювання результатів навчання. Окремої уваги потребує вдосконалення системи оцінювання, оскільки традиційні підходи не завжди є

ефективними в умовах онлайн- та змішаного навчання. Важливим напрямом також є підготовка управлінських кадрів у сфері освіти, які повинні володіти сучасними цифровими компетентностями та навичками стратегічного управління в умовах швидких змін [9].

Крім того, сучасна система стандартизації освіти потребує постійного оновлення та адаптації до міжнародних вимог, а також до змін на ринку праці, який визначає нові запити до компетентностей випускників. Це передбачає перегляд освітніх стандартів, оновлення змісту навчальних програм і впровадження компетентнісного підходу, що дозволяє краще відповідати сучасним соціально-економічним викликам. Гармонізація національних стандартів із міжнародними є важливою умовою інтеграції української освіти у світовий освітній простір та підвищення її конкурентоспроможності [10].

Подальший розвиток системи забезпечення якості освіти в Україні тісно пов'язаний із комплексними реформами, спрямованими на модернізацію освітньої галузі. Одним із ключових напрямів є цифровізація освітнього менеджменту, що передбачає впровадження сучасних інформаційних систем управління, автоматизацію процесів моніторингу та використання аналітичних інструментів для прийняття управлінських рішень. Важливим аспектом є розвиток внутрішніх систем забезпечення якості освіти в закладах, які мають забезпечувати постійний контроль і вдосконалення освітнього процесу на рівні кожного закладу.

Не менш значущим є процес інтеграції європейських стандартів у національну систему освіти, що сприяє підвищенню її прозорості та визнанню українських кваліфікацій за кордоном. Удосконалення механізмів акредитації освітніх програм також залишається важливим завданням, оскільки дозволяє забезпечити відповідність освітніх послуг сучасним вимогам якості. Окрему роль відіграє підвищення автономії закладів освіти, що створює умови для більш гнучкого управління та швидкого реагування на зміни освітнього середовища.

Важливим стратегічним напрямом є розвиток культури академічної доброчесності, яка формує етичні засади освітньої та наукової діяльності, а також підвищує довіру до результатів навчання. Завершальним елементом є впровадження інноваційних технологій управління, що дозволяють підвищити ефективність освітнього менеджменту, оптимізувати ресурси та забезпечити стійкий розвиток освітньої системи в умовах сучасних викликів [5].

Важливого значення в сучасних умовах набуває підготовка управлінців нового покоління, здатних ефективно діяти в умовах швидких соціально-економічних змін, реформування освітньої системи та можливих кризових ситуацій. Сучасний керівник закладу освіти повинен не лише володіти базовими управлінськими знаннями, а й мати розвинені стратегічні, аналітичні та цифрові компетентності, що дозволяють приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності. Особливої ваги набуває здатність до антикризового управління, ефективної комунікації та впровадження інноваційних підходів в організацію освітнього процесу. У цьому контексті підготовка управлінських кадрів повинна ґрунтуватися на поєднанні теоретичної бази та практичних навичок, орієнтованих на реальні виклики сучасної освіти [3].

Крім того, перспективним напрямом розвитку системи забезпечення якості освіти є активне впровадження сучасних цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту та аналітичних систем у процеси моніторингу й управління. Використання таких технологій дозволяє значно підвищити ефективність збору та обробки даних про освітній процес, забезпечити більш точне прогнозування результатів навчання та виявлення проблемних аспектів у функціонуванні закладів освіти. Штучний інтелект може застосовуватися для автоматизації оцінювання, аналізу успішності здобувачів освіти, а також для підтримки прийняття управлінських рішень на основі великих масивів даних. Аналітичні системи, у свою чергу, сприяють формуванню комплексної картини якості освіти та дозволяють оперативно реагувати на виявлені недоліки, що робить управління більш ефективним та науково обґрунтованим [12].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, освітній менеджмент є важливою складовою сучасної системи забезпечення якості освіти. В умовах стандартизації освіти ефективне управління освітнім процесом сприяє підвищенню конкурентоспроможності

закладів освіти, формуванню професійних компетентностей здобувачів освіти та інтеграції України до європейського освітнього простору.

Механізм забезпечення якості освіти включає внутрішні та зовнішні процедури оцінювання, моніторинг, акредитацію, стратегічне планування та систему управління якістю. Важливими умовами ефективного функціонування цієї системи є академічна доброчесність, цифровізація освітнього середовища, професійний розвиток педагогічних кадрів і впровадження сучасних управлінських технологій.

Попри значні досягнення у сфері реформування освіти, в Україні залишаються проблеми, пов'язані з недостатнім ресурсним забезпеченням, формалізацією оцінювання та необхідністю адаптації освітніх стандартів до сучасних викликів. Подальший розвиток системи управління якістю освіти має ґрунтуватися на принципах відкритості, інноваційності, гнучкості та відповідності міжнародним стандартам.

Список використаних джерел

1. Анісімов В. А. Концептуальні підходи до визначення поняття «механізм управління» закладу загальної середньої освіти. Київ : КУМУ, 2022. 78 с.
2. Грабовенко Н. Забезпечення якості освіти як пріоритетний напрям державної політики. *Публічне управління*. 2021. № 4. С. 12–34.
3. Гордійчук С. Стратегічний менеджмент у забезпеченні якості освітнього процесу медичного коледжу. *Педагогіка*. 2020. № 2. С. 31–40.
4. Лодатко Е. Забезпечення якості освіти в закладах освіти: принципи, механізми та сучасні виклики. Дрогобич, 2021. 96 с.
5. Михайлишин Г., Кондур О. Педагогічне моделювання професійної підготовки менеджерів з якості освіти. *Освітній простір України*. 2022. № 3. С. 55–71.
6. Семенець-Орлова І., Грабовенко Н. Забезпечення якості вищої освіти в Україні: аспект державного регулювання. *Державне управління*. 2021. № 1. С. 87–113.
7. Слатвінський М. Індикатори якості освіти в загальній системі менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2023. № 5. С. 44–52.
8. Топузов О., Алексеева С. Забезпечення якості загальної середньої освіти: сучасні виклики та можливості. Київ, 2023. 112 с.
9. Черненко О. Порівняльний аналіз моделей систем управління якістю вищої освіти. *Освітня аналітика*. 2022. № 6. С. 38–49.
10. Дибач І. Інституційні аспекти управління якістю освіти у вищих навчальних закладах. *Економіка розвитку*. 2021. Т. 20, № 2. С. 45–61.
11. Chan C.K.Y. A Comprehensive AI Policy Education Framework for University Teaching and Learning. 2023. P. 1 – 12.
12. Dudycz H. A conceptual framework of Intelligent Management Control System for Higher Education. 2022. P. 1 – 10.

References:

1. Anisymov, V. A. (2022). *Kontseptualni pidkhody do vyznachennia poniattia "mekhanizm upravlinnia" zakladu zahalnoi serednoi osvity* [Conceptual approaches to defining the concept of "management mechanism" of a secondary education institution]. KUMU.
2. Hrabovenko, N. (2021). *Zabezpechennia yakosti osvity yak priorytetnyi napriam derzhavnoi polityky* [Ensuring the quality of education as a priority direction of state policy]. *Publichne Upravlinnia*, (4), 12–34.
3. Hordiichuk, S. (2020). *Stratehichniy menedzhment u zabezpechenni yakosti osvitnoho protsesu medychnoho koledzhu* [Strategic management in ensuring the quality of the educational process of a medical college]. *Pedahohika*, (2), 31–40.
4. Lodatko, E. (2021). *Zabezpechennia yakosti osvity v zakladyakh osvity: pryntsypy, mekhanizmy ta suchasni vyklyky* [Ensuring the quality of education in educational institutions: principles, mechanisms and modern challenges]. Drohobych.
5. Mykhailishyn, H., & Kondur, O. (2022). *Pedahohichne modeliuvannia profesiinoi pidhotovky*

menedzheriv z yakosti osvity [Pedagogical modeling of professional training of managers in education quality]. *Osvitnii Prostir Ukrainy*, (3), 55–71.

6. Semenets-Orlova, I., & Hrabovenko, N. (2021). Zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity v Ukraini: aspekt derzhavnoho rehuliuвання [Ensuring the quality of higher education in Ukraine: an aspect of state regulation]. *Derzhavne Upravlinnia*, (1), 87–113.

7. Slatvinskyi, M. (2023). Indykatory yakosti osvity v zahalnyi systemi menedzhmentu [Indicators of education quality in the general management system]. *Ekonomika ta Suspilstvo*, (5), 44–52.

8. Topuzov, O., & Aleksieieva, S. (2023). Zabezpechennia yakosti zahalnoi serednoi osvity: suchasni vyklyky ta mozhlyvosti [Ensuring the quality of general secondary education: modern challenges and opportunities]. Kyiv.

9. Chernenko, O. (2022). Porivnialnyi analiz modelei system upravlinnia yakistiu vyshchoi osvity [Comparative analysis of models of higher education quality management systems]. *Osvitnia Analitika*, (6), 38–49.

10. Dybach, I. (2021). Instytutyni aspekty upravlinnia yakistiu osvity u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Institutional aspects of educational quality management in higher educational establishments]. *Ekonomika Rozvytku*, 20(2), 45–61.

11. Chan, C. K. Y. (2023). *A Comprehensive AI Policy Education Framework for University Teaching and Learning* (pp. 1–12).

12. Dudycz, H. (2022). *A conceptual framework of Intelligent Management Control System for Higher Education* (pp. 1–10).

ANPILOHOVA TETIANA, BONDAR-FURSA OLHA, BONDARENKO YULIIA. EDUCATIONAL MANAGEMENT AND MECHANISMS FOR ENSURING THE QUALITY OF EDUCATION UNDER CONDITIONS OF STANDARDIZATION. *The modern stage of educational development in Ukraine is characterized by active reform processes, integration into the European educational area, and implementation of new educational quality standards. In the context of globalization, digitalization, and socio-economic transformations, the issue of effective educational management as the basis for ensuring the competitiveness of educational institutions becomes especially relevant. Educational management is considered a system of managerial activity aimed at achieving high-quality educational processes through the implementation of modern management mechanisms, monitoring, evaluation, and strategic planning.*

Educational standardization serves as an important tool for ensuring the unity of the educational space, defining quality criteria, and forming students' competencies. In this context, the mechanism of educational quality assurance includes internal and external control procedures, accreditation, monitoring of educational activities, assessment of learning outcomes, and improvement of management processes. Strategic management plays a special role in ensuring the quality of education, contributing to the adaptation of educational institutions to modern challenges and ensuring their sustainable development.

The purpose of this article is to study the essence of educational management and mechanisms for ensuring the quality of education under conditions of standardization, as well as to identify the main problems and prospects for the development of the educational quality management system in Ukraine.

Keywords: *educational management, quality of education, educational standardization, quality assurance mechanisms, educational administration, accreditation, monitoring, educational standards.*

Надійшла до редакції: 23.05.2026

Прийнято до друку: 16.06.2026

Опубліковано: 30.06.2026

© 2026 Анпілогова Т.В., Бондар-Фурса О. С., Бондаренко Ю.С.

Цей матеріал ліцензовано за умовами CC BY 4.0. <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>